

השערוריה האתיופית של משה דיין: הפאסלה שגרמה להתמוטטות המעוז

כאשר הופל הקיסר עלידי קצינים צעירים שמאליים, התעורר ספק אם אכן יוכלו קשרים אלה להימשך. השליטים החדשים הם מארכסיסטים קיצוניים. בגבור הלחץ עליהם, הלך המישטר והקצין. הוא קרא לעזרת בריתהמועצות וקובה. באדיסאבבה הוקם מישטר של אימים, המזכיר את ימי הטרור של המהפכה הצרפתית. מדייללה מוציא המישטר להורג עשרות מתנגדים אמיתיים או מדומים. ברובם סטודנטים ותלמידים, ביניהם נערים בני 15 ו-13. מורדים אלה דוגלים בסוציאליזם קיצוני עוד יותר.

בה בשעה צרים האויבים על המישטר האתיופי מכל הצדדים. התמונה דומה למלחמת-האזרחים, שהיתה גטור של ברוסיה בשנים הראשונות אחרי המהפכה הבולשוויקית. הסומאליים כבשו כשליש מאתיופיה ממזרח. כמה תנועות-שיחרור אריתריאיות שיחררו כמעט את כל אריתריאה. גם באזורים אחרים של המדינה קמו תנועות-שיחרור מקומיות. על רקע אזורי ולשוני, המבקשות לפרוק את עול השלטון המרכזי.

נראה כי בצר להם, החליטו השליטים האתיופים כי הם מוכנים לקבל עזרה מכל צד, גם מישטור. שותפות-האינטרסים המסורתית בין שתי המדינות האנטיופיות היתה חזקה מן הניגודים האידיאולוגיים.

כך מצאו את עצמם שליחי ישראל באתיופיה לציידים של יעצים סובייטים, קובאים ויובים.

ינסטון צ'רצ'יל, חדיהלשון, אמר פעם על מדינאי בריטי חשוב: "קורה לו, לג'נטלמן נכבד, שהוא נתקל באמת ומחליק. אבל בכל פעם הוא מתאושש מיד וממשיך בדרכו, כאילו לא קרה דבר".

אילו הכיר צ'רצ'יל את משה דיין, בוודאי היה מקדיש לו אימרה דומה. כי מכל העסקנים שעברו עד כה על הבמה הציבורית של ישראל, לא היה איש המזלזל באמת כמו שריהחוף הנוכחי של ישראל. אפשר לומר עליו: "לעולם אין הוא דובר אמת, אלא כשאין לו ברירה".

כאשר מינה מנחם בגין את משה דיין לכהונתו הנור כחית, היתה אחת הגירסות להסברתו של צעד תמוה זה: "בגין אינו יודע לשקר. הוא זקוק למישהו שיעשה זאת במקומו. ואם כבר לקחת מישהו, מדוע לא את גדול המומחים המצויים בשטח?"

משום כך היתה זו כדיחה מוצנחת במיוחד כאשר הופיע משה דיין, השבוע, בדמותו של האביר שאינו מסוגל לשקר.

האויב של האויב

ה פונה החדשה המשעשעת של משה דיין באה לו בעיקבות תקרית דיפלומטית, שלא היתה לה דוגמה בהיסטוריה הקצרה של ישראל.

מזה שנים יש לישראל קשרים גנויים ופומרי עם אתיופיה. קשרים אלה התחילו עוד בימיו של "גור אריה יהודה", מדיהמלכים הייתה פואסיה. הם היו מכוספים על עיקרון פשוט ומקובל: "האויב של אויבי הוא ידידי."

אתיופיה, המדינה הנוצרית בקרן אפריקה, מוקפת אויבים מוסלמים כמעט מכל עבר. ממזרח שוכנת סומאליה, המוסלמית-קיצונית, המתימרת להיות מדינה ערבית (אף שאין לכך סימוכין מבחינה לשונית או גיועית). סומאליה תבעה תמיד להתחזר לעצמה חלק גדול מאתיופיה, שסופח בשעתו עלידי הקיסר האתיופי — חבל אוגאדן.

מצפון לאתיופיה שוכנת אריתריאה, המוסלמית ברובה, שסופחה עלידי הקיסר האתיופי. בחסות האו"ם, בתום מלחמת-העולם השנייה, אריתריאה שאפה תמיד לעצמ-

פצצה באירופה

מ וכן שמצב זה, היה יכול להימשך רק כל עוד נשמר בסוד. כי אתיופיה לא יכלה להודות בשותפות זו. ושארי ידידותיה — מוסקבה, האוואנה וטריפולי — יכלו להשלים עימה רק כל עוד לא יצאה לאור העולם. אומנם, מדיפעם פורסמו בעולם ידיעות על הסיוע הישראלי לאתיופיה. נאמר כי ישראל מספקת נשק למדינה הנצורה. שקצינים ישראלים מאמנים את הכוחות האתיופים הגדלים בחיפזון קדחתני, שאתיופיה ממשיכה לשמש כמרכזביון ישראלי. אולם ידיעות אלה הוכחו על-ידי בעלי-הדבר, או שהתעלמו מהן. הצנזורה הישראלית אסרה

הפכה הגדרה

על פירסום ידיעות כאלה בכלי-התיקשורת הישראליים. גורמים מסויימים פנו אל כלי-התיקשורת, בשם המצפון הלאומי, בבקשה נמרצת להימנע — מרצונם — מכל רמז בכיוון זה.

לתוך החלל הזה נזרקה הפצצה של משה דיין.

כאשר נשאל, בעת שהותו באירופה, מהי האמת בידיעות על הסיוע הישראלי לאתיופיה, לא הגיב דיין, כמקובל, בהכחשה טוטאלית. הוא גם לא גנז את השאלה בהערה עוקצנית, כדרכו. הוא גם לא התעלם ממנה בסגנון "אני תגובה".

הוא ענה על השאלה ואישר — זו הפעם הראשונה — כי אכן, ישראל מסייעת לאתיופיה. הוא גם פירט את טיב הסיוע ואת נימוקיו, תוך הדגשה כי זהו סיוע מינימלי.

סכין בגב

כ אשר פורסם הדבר בכלי-התיקשורת בעולם, אחזה דהמה בכל הצדדים.

ראשית לכל נדהמו שרי הממשלה בירושלים. השרים העיקריים ידעו, כמובן, על הפעולות באתיופיה. אך הם לא ידעו כי החלטת לתת להן פומבי. שיחות טלפוניות קדחתניות העלו כי אכן לא היתה שום החלטה כזאת. מנחם בגין נדהם כמו עזר וייצמן. הם פשוט לא האמינו למשמע אוזניהם.

נדהמו גם המדינאים בארצות-הברית. הם ידעו על הסיוע הישראלי למדינה שהיא אויבת ארצות-הברית וידידתה העיקרית של בריתהמועצות במאבק על יבשת אפריקה. אך הם השלימו, כנראה, עם סיוע זה, אולי מתוך מחשבה כי מוטב שמדינה מערבית כלשהי תחזיק עמדת-תצפית באדיסאבבה.

אך ממשלת ואשינגטון הועמדה על-ידי דיין במצב קשן (המשך בעמוד 28)

אות. ואילו השכנה החשובה ביותר שלה היא סודאן. הקשרה באופן מסורתי במצריים.

העולם הערבי הוא בעיני-ברית טיכעי של סומאליה, אריתריאה וסודאן, ועל כן הוא אויב של אתיופיה. האויב החשוב ביותר של העולם הערבי הוא ישראל — ועל כן היתה קיימת תמיד ירידות אוטומטית בין אדיסאבבה וירושלים.

הידידות הישראלית-אתיופית פרחת כבר למחרת לידתה של מדינת-ישראל. חברה ישראלית גדולה, אינקודה, עסקה בשיווק בשר אתיופיה לישראל. בעיקבותיה באו חברות ישראליות אחרות. פרופסורים ישראלים, כמו ערי ז'בוטינסקי, בנו של המנהיג הרוויזיוניסטי, לימדו באוניברסיטה של אדיס. הערבים טענו פעמים רבות כי אתיופיה הפכה כולה בסיס גדול של הביון הישראלי באפריקה וכי חיילים אתיופים התאמנו בישראל, והודרכו על-ידי ישראלים במולדתם.

לפחות פעם אחת הציגה ישראל את הייתה מלאסיה, אישית. כאשר ביקר הקיסר באמריקה פרצה מרידה נגדו. מערכת-הקשר הישראלית דאגה להזהיר את הקיסר בעוד מועד, וכך הסי פיק לסכן את המרידה בעודה באיבה.

לצד קובאים ולובים

ב עיקבות מידחמת יוסי-הכפירים נאלץ הקיסר לנתק את קשריו הגלויים עם ישראל עקב החלטה של האירגון לאחוזות אפריקה, שהוא עצמו יום את הקמתו, ושמוכו שכן באדיס. אולם הקשרים נמשכו במלוא המרץ, במחתרת.

* ידידה טיבעית אחרת של אתיופיה היא קניה, הכוללת אף היא איזור הנתבע על-ידי סומאליה. קניה מיוודת עם ישראל באופן מסורתי.

הגילוי לפני ארבעה חודשים גילה העולם הזה (2093) את הסיוע הישראלי למישטר ה-קומוניסטי באתיופיה, בהסתמכו על ידיעות בעיתונות הזרה.